

Дніпропетровський національний університет, м. Дніпропетровськ

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЇ НА ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВУ СФЕРУ ПІДЛІТКА

Останнім часом все більше людей проводять свій вільний та робочий час у всесвітній мережі, в тому числі і підлітки, кількість яких останнім часом зростає. Розвиток сучасних технологій призвів до того, що Інтернет став доступним практично для кожного.

До основних особистісних компонентів, що активно формуються та розвиваються у підлітковому віці під впливом віртуального простору належить і емоційно-вольова сфера, яка має свою специфіку, що проявляється у емоційній та вольовій нестійкості підлітка. На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства у літературі досить вибірково висвітлюється проблема інтернет-адикції у підлітковому віці, та зокрема її вплив на емоційно-вольову сферу. Саме цей факт і обумовлює актуальність нашого дослідження.

Метою роботи було проаналізувати феномен інтернет-адикції та вивчити особливості впливу інтернет-адикції на емоційно-вольову сферу підлітка.

В якості **концептуальної** гіпотези виступило припущення про існування наявності впливу інтернет-адикції на емоційно-вольову сферу підлітка.

Емпіричні гіпотези дослідження були сформульовані наступним чином:

- 1) якщо реципієнти мають схильність до інтернет-адикції, то показник їх сили волі буде менше, ніж у неадитивних підлітків;
- 2) підлітки з інтернет-адикцією мають певні емоційні бар'єри у міжособистісному спілкуванні;
- 3) загальний коефіцієнт самопочуття у інтернет-адитивних підлітків буде негативним.

В даній роботі ми представляємо результати аналізу емпіричної частини нашого дослідження. З метою з'ясування особливостей впливу інтернет-адикції на емоційно-вольову сферу підлітка проводився теоретичний аналіз літературних джерел, що дозволив виявити проблемне поле нашого дослідження, а також підібрати психодіагностичні засоби: тест на визначення Інтернет-залежності К.Янг, тест «Самооцінка сили волі», шкала диференційних емоцій К.Ізарда та методика діагностики емоційних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні В.В.Бойко.

Дослідження проводилось на базі школи №42, м. Дніпропетровська. серед учнів 8-9 класів у кількості 117 чоловік. За допомогою методики визначення рівня інтернет-адикції К.Янг, нами було сформовано 2 групи досліджуваних: підлітки схильні до інтернет-адикції та несхильні, з них схильність до інтернет-адикції було виявлено у 24% від загальної кількості.

Наступним етапом нашого дослідження була перевірка емпіричних гіпотез. Для перевірки першої гіпотези було обрано методичку «Самооцінка сили волі» (Обозов М.М.). Отримані результати статистично оброблялись за допомогою U-критерію Манна – Уїтні. Було встановлено достовірні розбіжності між двома групами, що дає можливість зробити висновок про те, що рівень сили волі у підлітків схильних до інтернет-адикції нижче, ніж у неадиктивних. Отже, одна з наших емпіричних гіпотеза підтвердилась.

Статистична обробка даних отриманих за методикою «Діагностика емоційних бар'єрів» здійснювалася за допомогою t-критерію Стюдента. Отримані результати можна представити наступним чином: у 2 групах існують значимі відмінності за шкалами «неадекватний прояв емоцій», «небажання зближуватися з людьми на емоційній основі» та «невизначеність емоцій». Тобто підлітки схильні до інтернет-адикції мають емоційні бар'єри у міжособистісному спілкуванні, пов'язані саме з проявом емоцій. Значущих розбіжностей за шкалами «невміння управляти емоціями» та «домінування негативних» не знайдено. Звернемо увагу на те, що спілкування є провідною діяльністю у підлітковому віці. Підліток, звертаючись до віртуальної реальності, має можливість виражати бажані емоції, відповідно до ситуації чи очікувань з боку інших людей, які насправді можуть і не відповідати його справжньому емоційному стану. Такий неадекватний прояв емоцій у віртуальному середовищі може призводити до виникнення труднощів у реальному міжособистісному спілкуванні, де емоції займають вирішальну роль у процесі взаємодії.

Наша гіпотеза про те, що коефіцієнт самопочуття у інтернет- адитивних підлітків негативний не знайшла своє підтвердження. Так, у підлітків обох груп домінуючим є позитивний коефіцієнт самопочуття, тобто переважають такі емоційні стани як інтерес, радість та подив.

Висновки: у результаті дослідження емоційно-вольової сфери підлітків, схильних до інтернет-адикції та несхильних нами було отримані наступні результати :

1. Підлітки схильні до інтернет-адикції мають нижчі показники сили волі
2. Підлітки з інтернет-адикцією мають проблеми у міжособистісному спілкуванні, зокрема вони частіше неадекватно проявляють емоцій та не бажають зближуватися з людьми на емоційній основі.
3. Загальне самопочуття підлітків обох груп позитивне з домінуванням емоцій радості.

Отримані та проаналізовані нами результати відображають тільки окремий аспект специфіки, впливу інтернет-адикції на особистість підлітка і висвітлює лише частину наявної проблеми, яка, безумовно, заслуговує на подальше дослідження. Зокрема, планується детальне дослідження різних видів залежності від Інтернет мережі (комп'ютерної, ігрової, залежності від соціальних мереж тощо) та особливостей їх впливу на особистість підлітка.